

Uchwała Nr SO.1.4012.192.2025
Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu
z dnia 25 kwietnia 2025 r.
w sprawie wyrażenia opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu
Gminy Ostrów Wielkopolski za 2024 rok
wraz z informacją o stanie mienia komunalnego i objaśnieniami

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu wyznaczony zarządzeniem Nr 5/2025 Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu z dnia 3 lutego 2025 roku, w składzie:

Przewodnicząca: Barbara Dymkowska

Członkowie: Małgorzata Łuczak

Dorota Wierzbicka

działając na podstawie przepisów art. 13 pkt 5 i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7) w związku z art. 267 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.), wyraża o przedłożonym przez Wójta Gminy Ostrów Wielkopolski sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2024 rok wraz z informacją o stanie mienia komunalnego i objaśnieniami

opinię pozytywną.

Uzasadnienie

Przedmiotem badania stanowiącym podstawę do wydania niniejszej opinii było sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Ostrów Wielkopolski w roku 2024 oraz informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Ostrów Wielkopolski przedłożone tut. Izbie w dniu 31 marca 2025 roku.

Skład Orzekający zapoznał się także z uchwałą budżetową na 2024 rok i uchwałą w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej wraz z ich zmianami oraz ze sprawozdaniami budżetowymi Rb.

I.1. Przedłożone sprawozdanie zostało opracowane w formie opisowo – graficzno- tabelarycznej.

W sprawozdaniu Wójt Gminy zawarł informację o zrealizowanych dochodach i wydatkach oraz przychodach i rozchodach budżetu. Wskazano źródła zrealizowanych dochodów oraz przedstawiono rzeczowe wykonanie wydatków. Sprawozdanie zawiera również informacje o realizacji dochodów i wydatków majątkowych, w tym poszczególnych zadań inwestycyjnych. Nie odniesiono się natomiast do przyczyn niepełnej realizacji zaplanowanych dochodów i wydatków.

Wójt poinformował także o zobowiązaniach powstałych na koniec 2024 roku, o zaległościach oraz o podjętych działaniach windykacyjnych, skutkach udzielonych ulg i umorzeń, obniżenia stawek podatkowych, wykonaniu dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań zleconych.

W odrębnych załącznikach zostały przedstawione także zrealizowane dochody z tyt. opłat i kar określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska i wydatki nimi finansowane, wydatki realizowane w ramach Funduszu Sołeckiego, dochody i wydatki realizowane ze środków Funduszu

Przeciwdziałania COVID-19, z Programu Polski Ład oraz Funduszu Pomocy Ukrainie.

Sprawozdanie obejmuje informację o zmianach w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych, dokonanych w trakcie roku budżetowego, co wyczerpuje wymogi określone w art. 269 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.

W sprawozdaniu zawarto informacje o stopniu realizacji programów wieloletnich, wypełniając tym samym dyspozycje przepisu art. 269 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

W sprawozdaniu omówiono także wykonanie dochodów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz wydatków związanych z funkcjonowaniem systemu odbioru i zagospodarowania odpadów za rok 2024.

Stosownie do przepisu art. 6r ust. 2e ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399 z późn. zm.) w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Gminy należy ujmować informacje o wysokości zrealizowanych w danym roku dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wydatków poniesionych na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z wyszczególnieniem kosztów, o których mowa w ust. 2 – 2c ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, wraz z objaśnieniami.

W sprawozdaniu przedstawionym przez Wójta Gminy (str. 175-176) odniesiono się do zrealizowanych dochodów z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, natomiast w zakresie wydatków odniesiono się do zrealizowanych usług dot. odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów, kosztów prowadzenia PSZOK-a, kosztów obsługi administracyjnej i opłat egzekucyjnych i komorniczych. Wskazane wydatki sumują się na łączną kwotę wydatków poniesionych na finansowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (rozdz. 90002). W sprawozdaniu nie poinformowano, czy poniesiono koszty edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi, nie podano także informacji, czy z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi finansowano fakultatywne wydatki na: wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, utworzenie i utrzymanie punktów napraw i ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami oraz na sfinansowanie kosztów usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, tj. wydatki o których mowa w art. 6r ust. 2a, 2aa i 2b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Z podanych informacji można wnioskować, że w 2024 roku z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie finansowano wydatków na cele określone w art. 6r ust. 2a, 2aa i 2b ustawy o utrzymaniu porządku i czystości, co jednak w przedłożonym sprawozdaniu nie zostało objaśnione.

II.1. Z przedłożonego tut. Izbie sprawozdania o wykonaniu budżetu wynika, iż budżet roku 2024 zamknął się deficytem w wysokości 7.632.710,69 zł, na planowany w kwocie 9.992.543,73 zł, bowiem:

- ⇒ dochody zrealizowano w wysokości 139.246.561,83 zł, co stanowi 97,81% wielkości planowanej, z tego:
 - dochody bieżące wykonano w wysokości 125.825.511,73 zł,
 - dochody majątkowe wykonano w wysokości 13.421.050,10 zł;
- ⇒ wydatki zrealizowano w kwocie 146.879.272,52 zł, co stanowi 96,40% wielkości planowanej, z tego:
 - wydatki bieżące wykonano w kwocie 125.589.394,52 zł,
 - wydatki majątkowe wykonano w kwocie 21.289.878,00 zł;
- ⇒ przychody zrealizowano w wysokości 17.467.914,26 zł, co stanowi 101,67% planu, z tego z tytułu:
 - zaciągniętych kredytów na rynku krajowym w wysokości 14.700.000,00 zł,
 - spłaty udzielonych pożyczek w wysokości 10 416,00 zł;
 - wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w wysokości 2.615.658,53 zł oraz
 - niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonania budżetu określonymi w odrębnych ustawach w wysokości 141.839,73 zł.

Skład Orzekający wydał opinię pozytywną o możliwości spłaty kredytu.

- ⇒ rozchody, które stanowiły spłaty kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych zrealizowano w 100 % planu w kwocie 7.158.868,00 zł oraz udzielone pożyczki w kwocie 30 416,00 zł.

Na koniec roku 2024 wykonane wydatki bieżące były niższe od wykonanych dochodów bieżących, tym samym spełnione zostały wymogi art. 242 ust 2 ustawy o finansach publicznych.

2. Ze sprawozdania Rb Z - „Kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń” sporządzonego wg stanu na koniec 2024 roku wynika, iż zadłużenie Gminy na koniec 2024 roku wynosi 60.604.000,00 zł, co stanowi 43,52% wykonanych dochodów.
3. Ze sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych wynika, iż na koniec 2024 roku należności wynosiły 3.850.421,40 zł, w tym zaległości stanowiły kwotę 3.300.391,68 zł. Na wielkość zaległości, w tym na podejmowane działania mające na celu ich wyegzekwowanie Wójt wskazał w swoim sprawozdaniu. W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego w

roku 2024 nastąpił wzrost zaległości o kwotę 71.047,66 zł . Skład Orzekający wskazuje na konieczność monitorowania i prowadzenia efektywnych działań, celem poprawy ściągalności zaległości w celu nie dopuszczenia do ich przedawnienia.

4. Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych za 2024 rok wielkość zobowiązań niewymagalnych stanowi kwotę 4.567.662,35 zł. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.
5. Analiza ww. sprawozdania Rb 28S wykazała także, że poniesiono wydatki:
 - w dziale 600, rozdziale 60016, § 4560 – Odsetki od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości w kwocie 54,00 zł,
 - w dziale 600, rozdziale 60016, § 4590 – Kary i odszkodowania na rzecz osób fizycznych, w kwocie 250.000,00 zł,
 - w dziale 700, rozdziale 70005, § 4590 – Kary i odszkodowania na rzecz osób fizycznych, w kwocie 106.292,55 zł,
 - w dziale 700, rozdziale 70005, § 4600 – Kary i odszkodowania i grzywny wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych, w kwocie 305.229,75 zł,
 - w dziale 700, rozdziale 70095, § 4590 – Kary i odszkodowania na rzecz osób fizycznych, w kwocie 10.200,00 zł,
 - w dziale 750, rozdziale 75023, § 4560 – Odsetki od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości w kwocie 26,66 zł,
 - w dziale 750, rozdziale 75023, § 4600 – Kary i odszkodowania i grzywny wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych, w kwocie 2.000,00 zł,
 - § 4580 – Pozostałe odsetki w kwocie ogółem 3. 173,05 zł (w rozdziałach: 01043, 70005, 75023, 80101, 80104 i 92109).

Wójt Gminy w przedmiotowym sprawozdaniu odniósł się do powyższych wydatków.

6. Na podstawie sprawozdania Rb-28S ustalono ponadto, iż nie występują przypadki przekroczenia planowanych wydatków budżetowych. W niektórych przypadkach suma wykonanych wydatków i zobowiązań (z pominięciem grup wynagrodzeń i składek od nich naliczanych) przekracza kwoty planowane w budżecie, tj.:
 - dział 855 rozdział 85502 grupa 1100 o kwotę 1.047,66 zł,
 - dział 900 rozdział 90002 grupa 1100 o kwotę 835.076,36 zł,
 - dział 900 rozdział 90015 grupa 1100 o kwotę 69.755,91 zł.

W ocenie Składu Orzekającego zaciągnięte zobowiązania mogą znajdować uzasadnienie w upoważnieniach, jakie Wójt otrzymał od Rady Gminy.

7. Dochody uzyskane w rozdziale 90002 związane z finansowaniem systemu gospodarki odpadami komunalnymi zostały wykonane w wysokości 7.196.157,01 zł (w tym § 0490 w kwocie 7.166.600,58 zł), natomiast na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poniesiono wydatki w wysokości 7.993.892,66 zł (rozdział 90002), w tym wydatki § 4300 wyniosły 7.753.323,70 zł. Zatem system gospodarowania odpadami komunalnymi za 2024 rok zamknął się niedoborem w kwocie 797.735,65 zł.

Na koniec 2024 roku zaległości z tytułu niewpłaconych w terminie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosły 375.072,78 zł, a zobowiązania niewymagalne związane z gospodarką odpadami stanowiły kwotę 862.831,35 zł.

Skład Orzekający wskazuje, iż w myśl przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r., poz. 399 ze zm.) system ten powinien się samofinansować. Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi winny więc być skalkulowane w takiej wysokości by pokrywały koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, jednakże na podstawie art. 6r ust. 2da ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, rada gminy może postanowić, w drodze uchwały, o pokryciu części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W sprawozdaniu poinformowano, że Rada Gminy Ostrów Wielkopolski w dniu 21 listopada 2024 r. podjęła uchwałę nr XI/82/2024 sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

8. Wydatki na zadania związane z realizacją Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii zrealizowano w łącznej kwocie 582.614,75 zł. Plan wydatków na rok 2024 został również zwiększony o kwotę niewykonanych wydatków w 2023 roku w wysokości 135.016,73 zł.

Dochody z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zrealizowano w wysokości 452.909,70 zł oraz z tytułu wpływów z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym w kwocie 115.897,57 zł.

Skład Orzekający podkreśla, że zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 2151, z późn. zm.) „Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 i art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ będą wykorzystywane na realizację:

- 1) gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o których mowa w art. 4¹ ust. 2,
- 2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, w której mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu

profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2 - i nie mogą być przeznaczone na inne cele.”.

Natomiast w myśl art. 9³ ust. 4 ww. ustawy środki pochodzące z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym (określone w art. 9² ust. 11 i 21 ustawy), gmina zobowiązana jest przeznaczyć „na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu”.

Ponadto ww. środki mogą być przeznaczone na pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie ich państwa, co wynika z przepisów art. 31a i art. 31b ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337 z późn. zm.).

Zatem środki z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (§ 0270 i § 0480), które nie zostały wykorzystane w latach poprzednich w kwocie 121.209,25 zł, należy zaplanować w przychodach budżetu bieżącego roku (w § 905) i przeznaczyć na cele określone w cytowanych wyżej przepisach.

9. Wpłaty na rzecz izb rolniczych wykonano na poziomie 2,00 % uzyskanych wpływów z podatku rolnego, zatem zgodnie z przepisem art. 35 ust. 2 ustawy o izbach rolniczych.
10. Analiza realizacji wydatków budżetowych w § 4440 – „Odpisy za zakładowy fundusz świadczeń socjalnych” wykazała (co wynika ze sprawozdania Rb-28S), że przekazanie środków za zakładowy fundusz świadczeń socjalnych nie odbiegało od planu.

III. W ocenie Składu Orzekającego przedłożone sprawozdanie z wykonania budżetu za 2024 rok spełnia wymogi określone w art. 267 ust.1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych.

IV. Do sprawozdania z wykonania budżetu dołączono informację o stanie mienia Jednostki wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku zawierającą dane, o których mowa w art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. Wykaz mienia obrazuje stan majątku, jaki Jednostka posiada, jego wartość i zmiany w stanie mienia od dnia złożenia poprzedniej informacji oraz dochody uzyskane z tego tytułu w roku 2024.

Biorąc powyższe pod uwagę Skład Orzekający postanowił jak w sentencji.

Przewodnicząca
Składu Orzekającego
(-) Barbara Dymkowska

Pouczenie: Od opinii zawartej w niniejszej uchwale służy odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszej uchwały.